🧂 גבישי מלח

📚 מלחים ותמיסות

⏱️ 15 דקות + כמה ימים

🧺 מה צריך?

- כוס מים פושרים מהברז
- 3–4 כפות מלח אמבט (לא למאכל)
- כפית
- צלחת כהה

🤔 מה אתם משערים?

מה יישאר על הצלחת כשהמים יתאדו?

👣 מה עושים?

1. הוסיפו מלח למים כפית אחרי כפית וערבבו, עד שהמלח כבר לא נמס.
2. שפכו מעט מהתמיסה הצלולה לצלחת הכהה.
3. הניחו את הצלחת במקום שקט ליד חלון.
4. הסתכלו כל יום, עם זכוכית מגדלת אם יש.
5. ציירו את הגבישים.

📝 מה גיליתי?

יום 1	יום 2	יום 3	יום 4

💡 מה קורה כאן?

כשמלח נמס במים נוצרת תמיסה. המים מתאדים לאט לאוויר, והמלח נשאר על הצלחת ומתארגן בצורות מסודרות – גבישים. כך מפיקים מלח בבריכות אידוי של מי ים, למשל בעתלית ובאילת.

🧘 רגע של התבוננות

הסתכלו על גביש אחד דקה שלמה. כמה צלעות יש לו? איזו צורה הוא מזכיר לכם?

⚠️ בטיחות

מים מהברז בלבד, לא מים רותחים. לא טועמים.

⭐ אתגר נוסף

הניחו צלחת אחת ליד החלון וצלחת אחת בצל. איפה הגבישים הופיעו מהר יותר? מה ההבדל?

🪨 חוקרי אבנים

📚 סלעים ומינרלים | ⏱️ 20 דקות

🧺 מה צריך?

- 5–6 אבנים קטנות (מעציץ או מהחצר)
- כפית מתכת
- זכוכית מגדלת, אם יש
- מעט מים

🤔 מה אתם משערים?

איך אפשר למיין אבנים לפי התכונות שלהן?

👣 מה עושים?

1. הניחו את האבנים על דף.
2. תארו כל אבן: צבע, מרקם (חלק / מחוספס), גודל.
3. בדקו קשיות: האם הכפית משאירה סימן על האבן?
4. טבלו כל אבן במים: האם הצבע משתנה?
5. מיינו את האבנים לקבוצות לפי תכונה שבחרתם.

📝 מה גיליתי?

אבן	צבע	מרקם	הכפית משאירה סימן?

💡 מה קורה כאן?

סלעים שונים זה מזה בצבע, במרקם ובקשיות, לפי המינרלים שמהם הם בנויים ולפי הדרך שבה נוצרו. גיר רך יחסית, וצור (חלמיש) קשה מאוד. גיאולוגים ממיינים סלעים בדיוק כך.

🧘 רגע של התבוננות

החזיקו אבן אחת בעיניים עצומות. היא קרה או חמימה? כבדה או קלה? כמה שנים, לדעתכם, היא קיימת?

⚠️ בטיחות

בודקים רק עם כפית, לא עם כלים חדים. בסוף משיבים את האבנים לעציץ.

⭐ אתגר נוסף

באילו חומרי בניין בבית שלכם יש סלעים? (שיש, אבן ירושלמית, חצץ)

🫙 אדמה בצנצנת

📚 קרקע ⏱️ 10 דקות + יום

🧺 מה צריך?

- צנצנת שקופה עם מכסה
- 2 כפות אדמה מעציץ
- מים

🤔 מה אתם משערים?

ממה בנויה האדמה? כמה שכבות ייראו?

👣 מה עושים?

1. שימו אדמה בצנצנת עד רבע.
2. מלאו מים כמעט עד למעלה וסגרו היטב.
3. נערו חזק דקה.
4. הניחו את הצנצנת ואל תזיזו אותה.
5. הסתכלו אחרי 10 דקות ואחרי יום, וציירו את השכבות.

📝 מה גיליתי?

ציירו את הצנצנת וכתבו שם לכל שכבה

💡 מה קורה כאן?

קרקע היא תערובת: חלקיקי סלע בגדלים שונים (חצץ, חול, טין וחרסית), שאריות צמחים ובעלי חיים, מים ואוויר. החלקים הכבדים שוקעים ראשונים, הדקים ביותר אחריהם, ושאריות צמחים צפות.

🧘 רגע של התבוננות

הסתכלו על המים שמתבהרים לאט. מה אתם מרגישים כשמחכים בסבלנות?

⚠️ בטיחות

סוגרים היטב את המכסה. שוטפים ידיים.

⭐ אתגר נוסף

השוו אדמה מעציץ לחול. באיזו צנצנת יותר שכבות?

🧲 איזו מתכת נמשכת?

📚 מתכות ותכונותיהן ⏱️ 15 דקות

🧺 מה צריך?

- מגנט מהמקרר
- חפצים: כפית, מטבעות שונים, נייר כסף, מהדק, מפתח, פקק פחית

🤔 מה אתם משערים?

האם כל המתכות נמשכות למגנט?

👣 מה עושים?

1. שערו לכל חפץ: יימשך או לא?
2. קרבו את המגנט לכל חפץ.
3. רשמו את התוצאה.
4. מיינו לשתי קבוצות.
5. כתבו מסקנה: האם כל מתכת נמשכת למגנט?

📝 מה גיליתי?

החפץ	ממה הוא עשוי?	השערה	נמשך?

💡 מה קורה כאן?

רק מתכות מסוימות נמשכות למגנט, בעיקר ברזל ופלדה (וגם ניקל). אלומיניום (נייר כסף, רוב הפחיות) ונחושת לא נמשכים. לכן אפשר להשתמש במגנט כדי להפריד ברזל משאר הפסולת במרכזי מיון.

🧘 רגע של התבוננות

החזיקו את המגנט ליד המהדק והרגישו את המשיכה בלי לגעת. כוח שאי אפשר לראות!

⚠️ בטיחות

מרחיקים מגנטים מטלפונים ומכרטיסים. מגנטים קטנים לא מכניסים לפה.

⭐ אתגר נוסף

האם המגנט מושך דרך דף נייר? דרך יד? דרך קרטון?